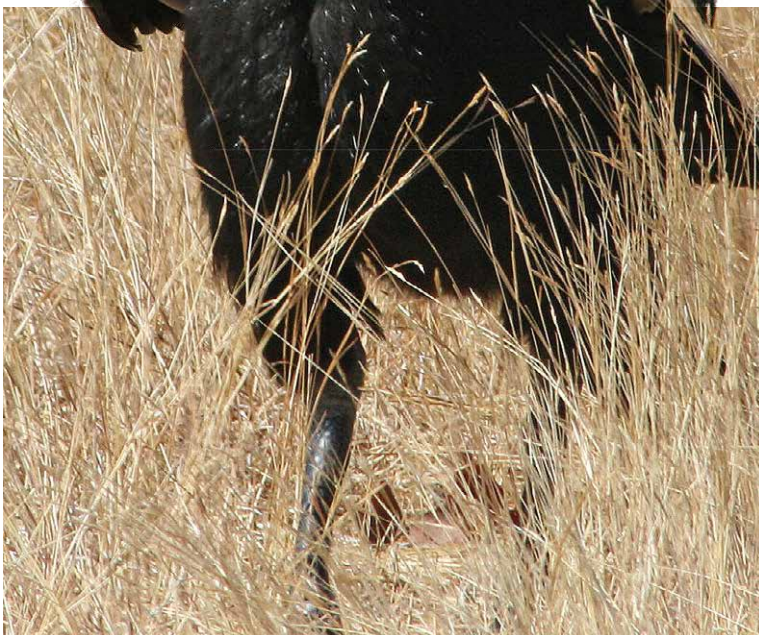

REPUBLIKA JUŽNA AFRIKA

// Blaž Blažič

Nič kaj manj bogata pa ni tudi južnoafriška naravna dediščina. Kaplandija na jugu države je botanično tako bogata, da je ena od le šestih florističnih kraljestev na svetu. Tu namreč uspeva več kot 9.000 vrst višjih rastlin, izmed katerih je 70 % endemičnih. Podobno pester je tudi ptičji svet. V državi je bilo registriranih več kot 800 vrst ptic, med njimi pa lahko najdemo tako hladnoljubne pingvine kot vročini dobro prilagojene savanske vrste.

KROKARSKI ROGOKLJUN (*Bucorvus leadbeateri*)

foto: **Blaž Blažič**

Republiko Južno Afriko bi lahko označili kot deželo raznolikosti. Z desetimi prvotnimi afriškimi plemeni in številnimi evropskimi ter azijskimi priseljenci je ena izmed najbolj etnično in kulturno pestrih držav na svetu. Zaradi tega so jo v obdobju predsedovanja Nelsona Mandele poimenovali kar »mavrični narod«.

Površina:
1.221.037 km²
Št. prebivalcev:
54.956.900 (ocena iz leta 2015)
Št. vrst ptic:
858 opaženih vrst, od katerih je 19 absolutnih endemitov

Ob dolinah večjih rek, kot je **LETABA** na sliki, lahko z nekaj srečo opazujemo zelo redko afriško sedlarico (*Ephippiorhynchus senegalensis*).

foto: Blaž Blažič

Sam sem obiskal severovzhodni del države, ki ga v grobem lahko razdelimo na dve glavni regiji. To sta hriboviti Highveld (1200 – 1800 m nadmorske višine) na jugu in nižinski Lowveld (s povprečno 350 m) na severu. Pod vplivom subtropskega podnebja se je tu razvilo obsežno savansko rastje, zaradi česar regija ponuja eno izmed najboljših možnosti za opazovanje značilnega afriškega živalstva.

NARODNI PARK KRUGER

Ob omembi Lowvelda ne moremo mimo enega največjih narodnih parkov v celotni Afriki. Narodni park Kruger je s približno 19.500 km² namreč skoraj tako velik kot Slovenija in najbolj priljubljena turistična točka v regiji. Med ljubitelji velikih sesalcev je poznan kot življenjski prostor »velikih pet«, med katere sodijo afriški slon (*Loxodonta africana*), črni nosorog (*Diceros bicornis*), kafrski bivol (*Synceros caffer*), lev (*Panthera leo*) in leopard (*P. pardus*).

Zaradi večje preglednosti je ta del parka zelo zanimiv tudi za ornitologe. Na odprtih travniških se zadržujeta dva rekorderja ptičjega sveta - noj (*Struthio camelus*) ter orjaška droplja (*Ardeotis kori*). Prvi je največja in najtežja ptica na svetu, druga pa velja za najtežjo še letečo ptico, katere samec lahko tehta tudi devetnajst kilogramov. Ob cestah, ki vodijo prek savane, se pogosto zadržujejo družinske skupine krokarskih rogočev (*Bucorvus leadbeateri*). Ti ptiči puranje velikosti so s sajasto črnim perjem, velikim ukrivljenim kljunom in živo rdečo neoperjeno kožo po grlu ter okrog oči popolnoma nezamenljivi. Nikoli ne bom pozabil trenutka, ko je ena izmed ptic nenadoma vzletela in pred mojimi očmi uplenila kameleona z vrha bližnjega grma. Poleg njih je med vožnjo mogoče opaziti jate pegatk (*Numida meleagris*) ter frankolinov, ki v naglici prečkajo cestišče in takoj zatem hitro izginejo v bližnjem grmičevju. Vsake toliko se je treba zazreti tudi v nebo. Odprte travnate površine namreč nenehno preletavajo glumaški orli (*Terathopius ecaudatus*), sajasti plešči

ZANIMIVE VRSTE PTIC:
noj (*Struthio camelus*),
očalasti pingvin (*Spheniscus demersus*),
frankolina dveh vrst (*Pternistis natalensis* in *P. swainsonii*),
senčar (*Scopos umbretta*),
afriška sedlarica (*Ephippiorhynchus senegalensis*),
golouhi jastreb (*Torgos tracheliotus*),
afriški orel (*Polemaetus bellicosus*),
glumaški orel (*Terathopius ecaudatus*),
rajski žerjav (*Anthropoides paradiseus*),
afriška potapljavka (*Podica senegalensis*),
orjaška droplja (*Ardeotis kori*),
orjaški pasat (*Megaceryle maxima*),
škrlatnoprsi medoses (*Nectarinia senegalensis*),
črnoglavi kobilar (*Oriolus larvatus*),
rajska vdovica (*Vidua paradisaea*)

KRONASTA PRIBA
(*Vanellus coronatus*)
foto: Blaž Blažič

IMPALIN ADENIJ
(*Adenium multiflorum*)
foto: Blaž Blažič

**ČREDA
AFRIŠKIH
SLONOV**
(*Loxodonta africana*)
foto: Blaž Blažič

**ORJAŠKA
DROPLJA**
(*Ardeotis kori*)
foto: Blaž Blažič

AFRIŠKA LEVINJA (*Panthera leo*)
foto: Blaž Blažič

(*Gyps bengalensis*) ter golouhi (*Torgos tracheliotus*) in kapucasti jastrebi (*Necrosyrtes monachus*), ki oprezajo za morebitnimi ostanki plena velikih plenilcev.

Na območju, kjer se savana sreča z rečnimi dolinami, se zadržujejo tudi vrste ptic, ki so vezane na bližino vode. Takšne so denimo pogoste in glasne nilske gosi (*Alopochen aegyptiacus*). Med njimi se pojavljajo tudi manjše jate vdovskih žvižgačev (*Dendrocygna viduata*). Večje skale ali izpostavljene veje ob reki ponujajo lovilno prežo orjaškemu pasatu (*Megaceryle maxima*), največji vrsti med vodomci. Redkeje se pojavlja tudi afriška sedlarica (*Ephippiorhynchus senegalensis*). Ta črno-bela štoklja s tribarvnim kljunom je ena najredkejših gnezdilk parka in je s slabimi tridesetimi gnezdečimi pari bolj ranljiva kot katerakoli vrsta izmed »velikih pet«.

TRAVIŠČA HIGHVELDA

Območje Highvelda je eno izmed najbolj poseljenih v državi. Tu leži prestolnica Republike Južne Afrike – Pretoria, južno od nje pa najdemo tudi največje mesto – Johannesburg. Vpliv večjih mest se prek širjenja predmestij in graditve novih prometnic kaže na bližnjem okolju. Različni tipi travinja se na vseh straneh spreminjajo v divja odlagališča odpadkov in v intenzivne pašnike. Kljub temu pa v regiji še vedno najdemo obsežna travišča, ki so v večji meri nedotaknjena in posledično ornitološko zelo pestra.

Na bolj sušnih predelih se zadržujejo različne vrste tkalcev (Ploceidae), ki so poznani kot eni najbolj spretnih in natančnih graditeljev gnezd v živalskem kraljestvu. Med njimi velja še posebno omeniti rdečekljunega tkalca (*Quelea quelea*). Osebkni te vrste se med iskanjem hrane lahko združijo v izjemno velike jate, ki z daljave spominjajo na dimne

RAJSKI ŽERJAV (*Anthropoides paradiseus*) si je s svojo eleganco prislužil naziv nacionalne ptice Republike Južne Afrike.
foto: Chris Fischer, www.chrisfischerphotography.com

oblake. Poleg tkalcev je za območje zelo značilna tudi rajska vdovica (*Vidua paradisaea*), katere samci so v času svatovanja prepoznavni po dolgih in elegantno oblikovanih repnih peresih.

Vzhodno od Pretorie se razteza območje vlažnih travnišč, ki jih občasno prekinjajo manjša stoječa vodna telesa. Tu se zadržuje prav posebna vrsta ptice, ki je zaradi svoje karizmatičnosti postala tudi nacionalna ptica Republike Južne Afrike - rajski žerjav (*Anthropoides paradiseus*). Ta redka ptica je v globalnem merilu opredeljena kot ranljiva vrsta. Zaradi tega pogled nanjo pričara nasmešek na obrazu vsakega ornitologa. To območje je tudi idealno za zaključek terenskega dne ob opazovanju sončnega zahoda. Še pred tem pa se lahko čez travnišča, z nekaj sreče, spreleti afriška uharica (*Asio capensis*), ki odhaja na nočni lov in tako še dodatno poskrbi, da ti ornitološki svet tega koščka Afrike ostane v prelepem spominu.

Različni tipi travinja se na vseh straneh spreminjajo v divja odlagališča odpadkov in v intenzivne pašnike.

